

hadt, naar han efter et rent Skøn maa idømme saa store Bøder. — Det er paa den anden Side lykkedes Ministeren at faa § 6 med, og derved er der bundet meget. Jeg vil derfor sige derom, at skønt jeg helst saa, at det gamle blev, vil jeg for mit Bedkommende ikke paatage mig det Ansvar at stemme imod det ny, hvis det skulde vise sig, at det andet Ting satte særlig Pris paa at faa dette System indført.

Jeg har heller ikke noget imod § 8; men ved at læse Forhandlingerne i det andet Ting, lagde jeg Mærke til, at det er Meningen, at disse Stoler, hvor Børn fra 7 til 14 Aar undervises i en Klasse, behøve ikke at være Hverdagsstoler, at det f. Eks. kan gaa jaaledes, at en Lærer har to saadanne Skoler, og at han altsaa underviser tre Dage om Ugen i den ene af dem og de tre andre Dage i den anden. Det bliver unægtelig en ikke saa ringe Indrømmelse, naar Børnene slet ikke faa en Smule mere Undervisningstid, men skulle undervises i saa højt forfællige Aldere. Jeg vil haabe, at Bestemmelsen ikke vil blive anvendt ret tit paa den Maade nu, da der kommer et betydeligt Statstilbud. Jeg gaar ogsaa ud fra, at naar man har en saadan Skole og i Reglen Hverdagsundervisning om Vinteren, det saa ogsaa kan mulkteres hver Dag om Vinteren, og at man ikke vil gaa den Vej at sige, at man mulkterer blot for det regelmæssige Antal Dage og saa for Resten ser igennem Fingre med, at disse Børn kun møde hveranden Dag eller lignende.

§ 9 er den vigtigste Paragraf i mine Øjne af dem alle, og jeg kan ogsaa godt gaa med til, at man paa Landet sætter 75 i Stedet for 70, i Betragtning af, at denne Maksimalgrænse kan man ikke blive paa i ret mange Aar, at det bliver de færreste Stoler, som det kommer til at gælde, og i Betragtning af, at det i Fremtiden vil blive mere ensartede Klasser. Man maa ogsaa her tage de økonomiske Hensyn. Der er intet i Vejen for, at en dygtig Lærer kan undervise en Klasse paa over 35, naar den blot er ensartet.

§ 10 er jeg for mit Bedkommende mere imod, end det viser sig, at den højtærede Minister er. Det Regeringsforslaget siger i § 2, slutter fort og godt: „Naar den nævnte Grænse er overstredet i to paa hinanden følgende Aar, skal en ny Klasse og et nyt Lærerembede oprettes ved Skolen eller en Forstole oprettes i Distriktet eller Lærerkæfterne forøges paa anden af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet godkendt Maade.“ Som Forslaget foreligger, vil det kun være de under § 10, 5. og 6. nævnte

meget ekstraordinære Tilfælde, som Direktionen og Ministeriet faar noget at gøre med i Fremtiden, de andre under 1., 2., 3. og 4. kan, saa vidt jeg skønner, Kommunalbestyrelsen og Kommissionen faktisk indrette ganske som de ville, naar blot det ikke strider mod Loven. Jeg ser ikke i § 14 nogen Forhindring derfor, og det forekommer mig, at det er for stor en Indrømmelse; men hvis man skal gaa til en saadan Indrømmelse, som gaar langt ud over, hvad der nu findes, maatte jeg i alt Fald bede om, at man ikke satte Punkterne i den Orden, hvort man her har sat dem, hvor man først sætter Forstolen og siden Deling i Klasser eller Oprettelse af ny Skoler. Som det er sat her, forekommer det mig, at man med Vilje har villet trække Forstolen frem som den regelmæssige Maade at udvide Stolen paa og har villet lægge Baand paa Administrationen ved at sige, at den Vej skal man i Reglen gaa. Det finder jeg ikke rigtig. Jeg har i og for sig ikke noget mod Forstolen; hvor man har saa Midler, men dog Træng til at saa Klassen delt, der er den en fortræffelig Udvej. Hvor man har en tyndt befolklet Gan, og hvor det ikke er muligt at samle Børnene i en Hovedskole, er det ogsaa en god Udvej, og hvis man, som i Minister Fiskers Forslag af 1879, vilde forlange to Lærere ved alle Stoler i Landet, var det naturligt, at man maatte for en stor Del lade sig nøje med Forstolen. Men hvor hverken Betslængden eller Befolkningens Tyndhed maa træde hindrende i Vejen, forekommer det mig dog, at det normale og bedste maa være en Deling af Klasserne i Hovedskolen, og jeg er ogsaa sikker paa, at en aldeles overvejende Del af Lærerne mene det samme. Særlig i Byerne vilde det være uheldigt at komme ind paa at oprette altsor mange Forstoler i Stedet for den itteenge Klasseinddeling, man nu har. Det er kun rent undtagelsesvis, at man i en By har noget, som svarer til Forstolen; det er kun, hvor man har for mange Elever i en Skole og ogsaa for mange i en anden, og hvor der ikke er Raad til at bygge en ny Skolebygning, der tager man rent interimistisk en saadan Forstole. Det er kun undtagelsesvis, og det bør det sikkert ogsaa være. Men vil man endelig have Forstolen i Forgrunden, maa det dog i ethvert Tilfælde i langt højere Grad end her være bestemt og garanteret, at Hovedskolen faar saa vidt muligt Tilsynet med og Ledelsen af en saadan Forstole haade med Hensyn til Læremetoden og Lærestoffet, fort sagt hele Ledelsen. Det maa ogsaa, forekommer det mig, ind-